

DATUEN MANIFESTU ETIKOA

SARRERA

Administrazio publikoen barruan zein kanpoan sortzen diren datuen hazkunde esponenziala erronka berri bat da erakunde guztientzat. Nafarroako Gobernua datuak tratatzeko tresna berriak ari da garatzen, herritarrarentzako berme guztiekin.

Datuen tratamenduak eta Adimen Artifizialak planteatzen dituen erronka berriei heltzeko, Nafarroako Gobernuak garatu duen dokumentu honetan aurkezten dira Gobernuaren gidalerroak izanen direnak datuak kudeatzeko orduan.

Datu masiboen tratamenduak eta Adimen Artifizialak dakartzaten eraldaketek marko etiko bat eskatzen dute, jasangarritasunaren, berdintasunaren, berrikuntzaren eta kudeaketa onaren ildotik.

Manifestuaren esparrua eta egitura

Manifestu honetan formulatzen dira datu pertsonalak zein publikoak kudeatzearen gidalerroak, bai eta Adimen Artifizialeko algoritmoen erabilera ere.

Honako hauek dira sei oinarri nagusiak:

1. Datuen babesa
2. Datuak irekitzea eta berrerabiltzea
3. Datuen gobernantza
4. Adimen Artifiziala herritarren eta gizarte- eta ingurumen-ongizatearen alde
5. Datuei eta Adimen Artifizialari esker berrikuntza sustatzea
6. Adimen Artifizialeko sistemen kontuak ematea

Manifestu honek hiru adierazpen mota bereizten ditu:

1. Nafarroako Gobernuari eskatu ahal izanen zaizkion betebeharrak.
2. Herritarrei eta erakundeei ematen zaizkien eskubideak.
3. Aurreranzko bidean hartutako konpromisoak.

NAFARROAKO GOBERNUAREN MANIFESTU ETIKOA: DATUEN ETA ALGORITMOEN ERABILERA

1. Datuen babesa

[BETEBEHARRAK] Datuen Babeserako Erregelamendu Orokorra modu aktiboan betetzea bermatzen du Nafarroako Gobernuak. Horretarako:

- Datu pertsonalen segurtasuna, osotasuna eta konfidentzialtasuna zainduko du.
- Arrisku posibleak aurrez ebaluatu eta pribatutasun-baldintzak aktibatuko ditu produktuen eta zerbitzuen diseinuko lehenengo etapetatik aurrera.
- Zerbitzuek ongi funtzionatzeko behar diren datu pertsonalak soilik bilduko ditu, eta tratamenduaren helburuetarako beharrezkoa den bitartean bakarrik.

[ESKUBIDEAK] Herritarrek beren datuen gainean dituzten eskubideak zainduko ditu Nafarroako Gobernuak. Indarrean dagoen arategiak agintzen duenaz gain, eskubide hauen defentsa eginen du:

- Tratamendu-arduradunarengandik jakin ahal izatea norberari buruzko datu pertsonalak tratatuak izaten ari diren eta, hala bada, datu pertsonalen eta tratamenduaren ezaugarrien berri jakitea.
- Tratamendu-arduradunak bidegabeko luzapenik gabe zuzentzea norberari buruzko datu okerrak.
- Tratamendu automatizatua duten datu pertsonalak jaso ahal izatea formatu egituratu batean, eta beste tratamendu-arduradun bati helarazi ahal izatea.

2. Datuak irekitzea eta berrerabiltzea

[BETEBEHARRAK] Nafarroako Gobernuak datu publikoak irekitzea agindu du, nafar gizarteak berrerabil ditzan. Horretarako:

- Informazio publikoa lehenetsunez irekitzea bultzatuko du, herritarrek haren berri izateko neurriak abiaraziz.
- Edozein herritarrek ekintza publikoaren baliabideak eta emaitzak jakin ahal izatea sustatuko du, balio soziala sortuz eta jardunbide demokratikoak eta arduratsuak indartuz.

[ESKUBIDEAK] Nafarroako Gobernuak beharrezko bitartekoak jarriko ditu herritarrek eta erakundeek datu publikoak baliatu ahal izan ditzaten. Besteak beste:

- Nornahik datu publikoak eskuratu eta oraindik argitaratu gabeko datuak eskatu ahal izatea, informazioa eskuratzeko eskubidearen arabera.

- Pertsonek eta erakundeek erantzunkidetasunez lagundu ahal izatea kudeaketa publikoari, Administrazioaren funtzionamendua ikuskatuz, proiektuen eta zerbitzuen kontuak emateko datuetan oinarriturik.

[KONPROMISOA] Nafarroako Gobernuak datu publikoak berrerabiltzea sustatuko du, gizartea eta enpresak berriztatzeko. Horretarako:

- Berrerabilera sustatu asmoz hedatuko du informazio publikoa, balio soziala eta ekonomikoa sortuz, ekonomiaren ehuna indartuz, enplegua sortuz eta garapen inklusiboa bultzatuz.
- Datuen erabilera sustatzeko ekintzen barruan, konfiantzan oinarritutako berrerabilera sustatuko du, herritarrak seguru sentitzen direlarik beren eskubideak baliatzean, eta enpresek zerbitzuak sor ditzaten datu eskuragarri, iraunkor eta fidagarrietan oinarriturik.

3. Datuen gobernantza

[BETEBEHARRAK] Nafarroako Gobernuak bere esku dauden datuen kalitatea bermatzen du, erabakiak ongi oinarriturik egon daitezen.

- Zerbitzu publikoak ematean eta politika publikoak garatzean sortutako datuen jabetza publikoa ziurtatuko du.
- Datuak zehatzak, osoak, eguneratuak eta iraunkorrak direla ziurtatzeko sistemak abiaraziko ditu.
- Datuen segurtasun-arrisku posibleak murrizteko neurriak hartuko ditu, zibereraso posibleen aurrean proportzionalak diren neurrien bidez.

[KONPROMISOA] Nafarroako Gobernuak datuen gobernantza ona zainduko du, datuen kalitatea, sistemaren jasangarritasuna eta berrikuntza sustatuz. Horretarako:

- Datuen gobernantzez arduratzeko unitate bat izendatuko du, baliabideak eman, eta prozesuak eta helburuak definituko zaizkio.
- Datuen kudeaketa automatizatzeko eta estandarizatzeko prozedurak bultzatuko ditu.

4. Adimen Artifiziala herritarren eta gizarte- eta ingurumen-ongizatearen alde.

[BETEBEHARRAK] Nafarroako Gobernuak algoritmoen arriskuak saihestu eta haietatik babesten du, kalteak saihestean oinarritutako konfiantza-giro bat sortzeko. Horretarako:

- Aurrez ebaluatzen ditu algoritmoen arriskuak pribatutasun, berdintasun eta segurtasun mailan, kalteen probabilitatea murrizteko.
- Adimen Artifizialaren erabilera mugatzen du ezarritako balio-sistemaren kontra ez doazen helburuetara, eta pertsonentzat eta ingurumenarentzat kaltegarri ez direnetera.

[ESKUBIDEAK] Nafarroan ongi bizitzearen eta ondasun komunak ugaritzearen alde eginen da, berrikuntzaren bidez.

- Herritarrek eskubidea dute beren ongizatea bilatzeko eta beren autonomia pertsonala handitzeko, berrikuntza aplikatzeari esker.
- Egungo eta etorkizuneko belaunaldiek eskubidea dute planeta jasangarria izateko eta Adimen Artifizialeko proiektuek garapen jasangarriaren adierazleak hobetzeko.

[KONPROMISOA] Nafarroako Gobernuaren ardura izanen da Adimen Artifizialak berdintasuna eta jasangarritasuna bultzatzea, egiaztagarriak diren baldintza batzuen bidez.

- Algoritmoak ebaluatuko ditu, diskriminazioa eragin dezakeen joera bidegaberik egon ez dadin.
- Nafarrentzako eskubide-esparru bat sustatuko du, bai eta hura nazioartean goiko mailan homologatzea ere.
- Adimen Artifizialeko proiektuek Garapen Jasangarrirako Helburuak betetzen lagundu dezaten zainduko du.

5. Datuei eta Adimen Artifizialari esker berrikuntza sustatzea

[BETEBEHARRAK] Nafarroako Gobernua eragile aktiboa izanen da berrikuntzan, bere zerbitzuak hobetzeko eta bere helburuak hobeto betetzeko.

- Adimen Artifizialeko inbertsio publikoak ondasun komuna bilatuko du. Edozein kasutan, berrikuntza-politikak bat etorriko dira kudeaketa publikoaren helburuekin.

[KONPROMISOA] Nafarroako Gobernuak Adimen Artifizialari buruzko ezagutza eta konfiantza sustatuko du, Nafarroa erreferente izan dadin berrikuntzan, eta talentua eta inbertsioak erakar ditzan.

- Adimen Artifizialaren erabilera sustatuko du pertsona guztientzako enplegu duineko politiketan, suntsitutako lanpostuen aurrean konponbideak emanaz.
- Beste eragile batzuekin berrikuntza-sareetan ariko da eta lankidetzat sustatuko du.
- Modu subsidiarioan ariko da berrikuntza-sisteman, eta ez da ekimen pribatuaren lehiakide izanen bere eskumenetik kanpoko esparruetan.

- Oinarriak eta arauak hedatuko ditu Nafarroako Gobernuan, bai eta beste eragileen artean ere, ikuspegi partekatu bat sortuz, non aurrerapenak askatasunezko logika batez gertatzen diren.

6. Adimen Artifizialeko sistemen kontuak ematea

[BETEBEHARRAK] Nafarroako Gobernua gardena eta irekia izanen da datuekiko berrikuntza-politikari dagokionez.

- Algoritmoen erabilera dokumentatu, haien erabilera formalki onartu eta informazio hori argitaratu egingen da.
- Funtzionamendu egokiko bermeak eskuratuko ditu, algoritmoen kontrol-mekanismoen eta adostasun-adierazpenen bidez.

[ESKUBIDEAK] Herritarrek sisteman eragile aktibo izateko eskubidea dute.

- Herritarrek parte hartzeko eta zalantzei, iradokizunei eta salaketei erantzuteko tresnak ezarriko dira.

[KONPROMISOA] Nafarroako Gobernuak Adimen Artifizialaren arloan kontuak ematea sustatuko du, bai eta ikaskuntza partekatu bat sortzea ere, hirugarrenen lankidetzari esker.

- Legeak betetzen direla ziurtatzeko sistema bat ezarriko du, Adimen Artifizialarekiko konfiantza areagotzeko.
- Ekonomian, gizartean eta ingurumenean duten kostuaren arabera aztertuko ditu Adimen Artifizialeko sistemak.
- Ebidentzia empirikoa erabiliko du algoritmoen kontuak emateko, bai eta haien onuren eta eraginaren berri emateko ere, hartutako erabakiak justifikatzeko.
- Adimen Artifizialaren gaineko goi mailako erantzunkizuna finkatuko du, sistema osoari buruzko kontuak emateko gaitasunarekin.